



# ‘Laat boeren hun eigen

De Europese Commissie besloot dit jaar dat zij vanaf 2020 het maken van biobrandstoffen uit voedselgewassen niet langer zal stimuleren. Akkerbouwer en Carnola-oprichter Joep Hermans vindt die beslissing kortzichtig. „De landbouw kan juist heel mooi in zijn eigen energiebehoefte voorzien.“

Joep Hermans is voorzitter van Carnola, de coöperatie die is opgericht om koolzaad te verwerken tot pure plantaardige olie (PPO). De start verliep vlot. Voor zes jaar kreeg Carnola vrijstelling van accijns. Maar die regeling werd niet verlengd, omdat deze strijdig zou zijn met de Europese regels voor staatssteun. Het dwong de groep om te stoppen met het maken van motorbrandstoffen. „We gebruiken de oliepersers nu voor biologisch geteeld koolzaad, die we verwerken tot olie voor in de keuken en perskoek voor vee.”

Hermans, die een akkerbouwbedrijf heeft in Swolgen (LB), was ook de trekker van het project Energieboerderij, waarin vier jaar lang nauwgezet de energie- en CO<sub>2</sub>-balans van koolzaad, suikerbieten en maïs in kaart zijn gebracht, als bron van bio-energie. Ook de uitkomsten hiervan sterkten hem in het idee dat er prachtige mogelijkheden voor de landbouw zijn om in de eigen energiebehoefte te voorzien. Daar lijkt echter een dikke streep door te zijn gehaald, nu de Europese Commissie heeft aangekondigd de eerste generatie biobrandstoffen – brandstoffen gemaakt uit voedselgewassen – vanaf 2020 niet langer te ondersteunen. Ze wil inzetten op de productie van biobrandstoffen uit reststromen, omdat dit niet rechtstreeks concurreert met de voedselproductie. Dat klinkt heel nobel en logisch, maar dat is het niet, vindt Hermans.

„Het is een veelgehoord argument: je moet plantaardige oliën niet gebruiken voor industrie of verkeer omdat de voedselproductie daaronder zou lijden. Dat is onzin. Voedselschaarste wordt niet veroorzaakt door ontoereikende productie, maar door de onwil om de welvaart in de wereld te delen. Afgezien van natuurrampen zijn misdadige overheden, foute ideologieën, onbepaalde globalisering en vrijhandel én veronachtzaming van het platteland de oorzaken van voedseltekorten. De prijzen van voedingsgrondstoffen zijn zo laag dat het zeker voor boeren in minder gestructureerde landen niet meer de moeite loont ze

te telen. Daardoor hebben ze geen geld voor onderwijs, gezondheidszorg enzovoort. Mensen trekken massaal naar stedelijke gebieden, waardoor er steden ontstaan met tientallen miljoenen inwoners, die weer afhankelijk worden van geïmporteerde grondstoffen uit beter gestructureerde landen. Grondstoffen die grotendeels in handen zijn van grote, internationale bedrijven. Die investeren massaal in grootschalige landbouw en verdrijven de nog aanwezige kleine boeren.”

„De teelt van dubbeldoelgewassen biedt prachtige mogelijkheden. Het levert eiwitrijk voedsel en spijsoolie op, perskoek als eiwitbron voor vee en olie als tractiebrandstof voor agrarische machines en transport. En niet te vergeten plantenresten als veevoer, strooisel en organische mest. Lokale productie voor lokaal gebruik verschaft mensen op het platteland ook de mogelijkheid minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen en stimuleert de lokale economie.”

Volgens Hermans zou de agrarische sector juist een voorbeeld moeten zijn voor andere sectoren bij sociaal en emissie-neutraal produceren. „Biogas, zonne- en windenergie geproduceerd op boerenakkers, erven en bedrijfsgebouwen hebben de potentie om de energiebehoefte van deze bedrijven te dekken. Alleen voor trekkers, oogstmachines en zwaar transport heb je voorlopige vloeibare brandstoffen, met een hoge energie-inhoud, nodig. Maar waarom zou dat fossiel moeten zijn? Agrarisch transport op vloeibaar gemaakt biogas (LNG) of pure plantaardige olie kunnen als echte boerenbrandstoffen de CO<sub>2</sub>-kringloop verder sluitend maken.”

Hermans ziet ook een mogelijkheid om sterke schommelingen in de prijzen van landbouwproducten te voorkomen. „Ik ben een voorstander van marktregulering. Met eerste-generatie biobrandstoffen kun je de prijzen van graan en oliezaden naar een aanvaardbaar niveau brengen. Als de lage prijzen

voor landbouwproducten te lang aanhouden, blijven boeren overal ter wereld het platteland ontvluchten en beheersen straks slechts enkele multinationals de wereldwijde productie en handel. Zorg voor een reëel prijsniveau: in tijden van overproductie verwerk je meer grondstoffen tot brandstof en bij beginnende schaarste minder. Dat is een zeer effectieve manier van marktregulering. En het is een slimme manier om granen- en zaden-speculanten de wind uit de zeilen te nemen. Prijzen worden stabiel en er wordt minder uit de portemonnee van de producent én consument geplukt.”

Volgens hem zou de overheid lokale brandstofproductie voor lokaal gebruik onder andere kunnen stimuleren door de CO<sub>2</sub>-uitstoot van fossiele brandstoffen te belasten. „Dan schep je een gelijk spelveld met de agro-brandstoffen. Het ideaalbeeld van landbouwbedrijven die volledig hun eigen energiebehoefte dekken, is dan te realiseren. Dat is niet in het belang van de grote olie- en biodieselboeren. Zij spelen een sterke rol in de anti-voedsel-voor-brandstoflobby en propageren de verplichte bijmenging van uit reststromen gemaakte brandstoffen. Want dat slaat aan in Den Haag. Maar men kletst al jaren over de tweede en derde generatie biobrandstoffen. Waar zijn ze dan? Dat lukt niet. Dat is te duur. Bovendien zijn organische-reststromen hard nodig om de hoeveelheid organische stof in de bodem op peil te houden. Juist door CO<sub>2</sub> in de bodem vast te leggen, kan de landbouw een hoofdrol spelen in de klimaatbescherming. Door dit te bevorderen via perspectievolle regelgeving en een bijbehorend verdienmodel kan de sector hierin wereldwijd de hoofdrol spelen. Daarom zeg ik: gun de agrosector zijn eigen plek in de energievoorziening en laat boeren hun eigen brandstof telen. Door de landbouw in zijn energiebehoefte zelfvoorzienend te laten worden, en CO<sub>2</sub> in de bodem op te slaan, zet je een trend van duizenden jaren voort. Dat is pas duurzaam!” ■

# brandstof telen'

*'Ik ben een voorstander van marktregulering'*

## Uitgesproken

In de rubriek Uitgesproken komen mensen aan het woord met een uitgesproken opvatting, mening of visie over zaken die in de akkerbouwsector spelen. Het doel is een podium te bieden voor nieuwe visies, krachtige pleidooien, opmerkelijke drijfveren, wringende ergernissen en andere zaken die de akkerbouw 'in het hoofd en in het hart' raken. Wilt u zich ook een keer uitspreken? Mail de redactie via [redactie@akker.nl](mailto:redactie@akker.nl) en wij nemen contact met u op.